

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Skatte- og Afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 154:

Forslag til lov om ændring af lov om forskellige forbrugsafgifter.

Af skatteministeren (Fogh Rasmussen).
(Fremsat 10/12 88).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Stavad (S):**

Dette lovforslag er jo en følge af den forlængelse af 2-døgns-reglen, som regeringen ved økonomiministeren aftalte omkring 1. december 1988. Derfor står vi ligesom i en bunden situation, og jeg vil da godt sige som vores indgangsvinkel til dette her, at vi synes, det var en dårlig aftale, økonomiministeren og regeringen indgik. Vi synes, det var utilfredsstillende, at man i betragtning af den vitale betydning, disse regler har for Danmark, ikke – hvis økonomiministeren ikke kunne nå en tilfredsstillende løsning – lod statsministeren tage sagen med til topmødet i Grækenland. Jeg mener, at det ville have været rigtigt. Jeg tror også, at statsministeren kunne have fået en bedre aftale, og det havde været en markering af, hvor vigtigt det er for Danmark, at vi holder fast i disse regler, hvis vi i øvrigt skal løse de problemer, vi har.

Det er jo heller ikke bare sådan, at regeringen har kapituleret i forhold til de strammere regler, man lavede tilbage i marts-april 1987, men ud over at vende tilbage til de større beløb, som man kan tage varer med for over grænsen, har man aftalt nogle meget væsentlige forhøjelser af beløbene, så vi nu bevæger os fra 2.200 kr. for enkeltvarer fra 1. februar til 2.500 kr. fra 1. juli, og 1. januar 1990 kommer vi op på 2.700 kr.

Begrundelsen fra regeringens side for at acceptere dette er, at det er den normale inflation. Men problemet er bare, at de varegrupper, som er mest grænsehandelsfølsomme, ofte er teknologisk højt udviklede varer, som ikke har ople-

vet disse prisstigninger. Derfor betyder det rent faktisk, at man kan tage flere og flere slags varer med over grænsen uden at støde mod loftet.

Det, vi derfor må tage stilling til nu, er, om vi med den aftale, der er indgået, og som er på plads, vil undlade at gøre noget. Det mener jeg vil være uansvarligt, og vi må fra Socialdemokratiets side sige, at vi er nødt til at gøre noget, hvis ikke grænsehandelen skal eksplodere på en fuldstændig uacceptabel måde. Derfor kan vi også gå positivt ind i diskussionen om, hvordan vi får løst dette problem.

Nu kan vi normalt rose Skatteministeriet for at komme med lovforslag, der har nogle meget gode og fyldige bemærkninger, men jeg synes, de er lidt tynde i dette lovforslag. Vi kan ikke se, hvor meget de enkelte ændringer koster, og derfor bliver der nogle ting, vi skal have undersøgt nøjere under udvalgsarbejdet. Der er allerede fra branchernes side rejst nogle spørgsmål, og vi vil i hvert fald gå ind til udvalgsarbejdet med et åbent sind, for at vi kan få lavet dette bedst muligt med henblik på at tackle grænsehandelsproblemet.

Det, vi imidlertid skal gøre os klart, er, at dette forslag under ingen omstændigheder vil betyde mindre grænsehandel, fordi de varer, som vi lemper afgiften på, alle sammen er varer, som man i dag overhovedet ikke kan bringe over grænsen. Derfor står vi sandsynligvis i den situation, at vi, også selv om det, der her foreslås, gennemføres, vil opleve en stigende grænsehandel, og vi synes, det er meget, meget betænkeligt især af hensyn til de handlende, at vi kommer til at opleve en pendling, som ingen af os bryder os om.

Der er ingen anvisning af, hvor pengene skal komme fra. Det er sådan, at hver gang der er noget, regeringen gerne vil, så siger den: Jamen vi behøver ikke at interessere os for statsfinanser og betalingsbalancen. Men hver gang oppositionen kommer med et forslag om nogle få millioner kroner, så skældes vi ud for at være uansvarlige. Ministeren må vel kunne give et eller andet bud.

Jeg vil godt sige til brancherne, at vi vil gerne lytte til de meldinger, der kommer derfra, men man må altså også se på sine egne systemer, for på de prisforskelle, der er mellem en dansk vare og en tilsvarende tysk vare, er afgiftsforskellene en del af forklaringen, men også kun en del, og forudsætningen for, at vi kan få en acceptabel

[Stavad]

udvikling i grænsehandelen, er, at brancherne går ind og spiller med. Når vi nu får sat afgifterne på nogle varegrupper ned på det tyske niveau, som er nul, så må man også være parat til at ændre sine egne mønstre. Jeg siger ikke, at der er nogen, der tjener en hel masse penge, som de ikke burde tjene, men der er altså nogle forskelle, og vi bliver nødt til at bede brancherne om at være med, for når Folketinget klarer sin del, så må detailhandelen, importørerne osv. også klare deres del, for at vi i fællesskab kan løse problemet.

Aagaard (KF):

Jeg vil indlede med at udtrykke vor anerkendelse til regeringen og skatteministeren for dette lovforslags indhold og den hurtighed, hvormed der er reageret fra regeringens side, efter at man i december måned på rådsmødet i EF opnåede enighed om forlængelse af 2-døgns-reglen. Det var efter vor opfattelse – i modsætning til hr. Stavads – en god aftale, som giver mulighed for en fornuftig aftrapning af visse afgifter.

Der sker jo en forlængelse, der betyder, at den nuværende grænse med afgiftsfri indførsel af enkeltvarer for 275 kr. bliver ophævet og erstattet af en beløbsgrænse, som i løbet af 1989 gradvis forhøjes fra 2.200 kr. til ca. 2.700 kr.

Det er helt oplagt, at disse forhøjelser af beløbsgrænsen for rejsendes hjemtagelse af afgiftsfri enkeltvarer ville betyde en eksplosion i grænsehandelen og medføre helt uoverskuelige konsekvenser for nogle brancher i dansk detailhandel, såfremt en række afgifter ikke blev ophævet eller nedsat. Derfor min anerkendelse af, at regeringen så konsekvent med dette forslag ophæver afgiften på en række varer, som er følsomme i relation til grænsehandelen, og på andre mindre følsomme varer foreslår en kraftig nedsættelse af afgiften.

Jeg er overbevist om, at dette forslags gennemførelse næsten vil neutralisere en optrapning af grænsehandelen – og med næsten hentyder jeg til en mindre detalje på tv-området, som vi ønsker nærmere belyst under udvalgsarbejdet.

Jeg er enig med hr. Stavad i, at med dette forslag får branchen nu en mulighed for at bevise, at man kan klare konkurrencen med de tyske butikker, selv om vi må erkende, at danske brancher ikke har de samme indkøbsmuligheder i kraft af størrelse som de tyske koncerner og de tyske butikkers flertal.

Vi er tilfreds med de regler, der er lagt op til omkring afgiftsgodtgørelsen på de varer, der er på lager.

Med hensyn til provenutabet på 400 mio. kr., som er beregnet under uændrede forudsætninger, skal jeg kun gøre den bemærkning, at der efter min opfattelse i høj grad bliver tale om ændrede forudsætninger. Jeg er ikke i tvivl om, at danske butikker vil opleve en markant omsætningsstigning med betydelig større moms- og skatteindtægter til følge for staten. Vi kan se frem til en spændende udvikling – som sagt med et begrænset provenutab til følge.

Vi finder som sagt, det er et vigtigt skridt, der her tages, set i lyset af de afgiftsharmoniseringer, vi nødvendigvis må gennemføre inden 1. januar 1993, for at vi herhjemme kan få et maksimalt udbytte af det indre marked. Det drejer sig ikke om at få sat afgifterne ned til EF-niveau her og nu, men om at få tilrettelagt et nedtrappingsforløb og en økonomisk politik, der muliggør, at grænserne kan åbnes som forudsat pr. 1. januar 1993.

Jeg skal afslutningsvis anbefale en hurtig udvalgsbehandling, ikke mindst af hensyn til den situation, som brancherne i øjeblikket befinder sig i.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Der var en ting, der undrede mig meget i hr. Aagaards tale, og det var, at han roste regeringen for den hurtighed, hvormed man kom med ændringerne. Jeg synes, det har været utroligt at opleve, at regeringen lavede en aftale for snart et par måneder siden og derefter har ladet de brancher, som er stærkt berørt af det her, sejle deres egen sø. Man bebudede afgiftsnedsættelser i en periode, hvor de pågældende handlende normalt har den største omsætning. Det har for mange forretningsdrivende været meget, meget ubehageligt. Jeg synes, det har været et underligt forløb, at man ikke tirsdagen efter, at økonomiministeren nåede frem til sin aftale, fremsatte et forslag i Folketinget, for den frist, man havde til at gennemføre det, er ikke mere snæver end den frist, vi nu har til at gennemføre dette forslag. Så jeg vil godt sige, at jeg synes, det er en utrolig langsommelighed, regeringen har udvist.

Hr. Aagaard siger derudover, at det vil neutralisere optrapningen af grænsehandelen. Jeg

[Stavad]

håber, hr. Aagaard har ret, og at jeg har uret, men jeg føler mig desværre ret overbevist om, at jeg har mest ret i den sag.

Hr. Aagaard mener ikke, at der bliver noget særligt provenutab, fordi der vil ske en voldsom stigning i salget af den slags varer. Så har jeg kun det stilfærdige spørgsmål: Mener regeringen, at der er plads til en forbrugsudvidelse? Jeg har forstået det modsatte, og det har faktisk været et af de områder, hvor Socialdemokratiet har været meget enig med regeringen.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Lige bortset fra de allersidste sætninger i hr. Stavads indlæg er Fremskridtspartiet forundret over hr. Aagaards betragtninger ud fra præcis de samme grunde, som hr. Stavad i sin sædvanlige milde og tilbageholdende og beskedne form omtalte, men jeg kan da godt følge op, hvor vores forundring også er stor. Da hr. Stavads taletid sluttede, var han inde på, at vi med dette forslags vedtagelse ville neutralisere en stor del af grænsehandelens ubehagelige virkninger. Jeg vil meget gerne høre fra hr. Aagaard, hvordan Det Konservative Folkeparti kan være kommet til det.

For os at se er en af de helt afgørende faktorer for grænsehandelen, at der er den store forskel på benzinafgiften nord og syd for grænsen. Situationen er, at man jo simpelt hen tjener penge bare på at køre frem og tilbage over grænsen ved siden af den rent turistmæssige fornøjelse, og når man så alligevel er nede at tanke, så ligger jo tankanlæggene i Flensborg, Aventoft, og hvad nu ellers de lokaliteter hedder, så dejlig nær ved supermarkederne med alle de fristende tilbud, og så går man også ind og handler i butikkerne. Ser De Konservative ganske og aldeles væk fra virkningen af den meget store forskel på benzinafgiftens størrelse nord og syd for grænsen, og i bekræftende fald hvad kan dog føre De Konservative til at analysere grænsehandelen ud fra det synspunkt?

Det er jo, som hr. Stavad helt rigtigt påpegede, nærmest skandaløst, at man, efter at vi har været i EF siden 1. januar 1973, hvor vi fik den ganske klare forpligtelse til at tillade grænsehandel, kommer farende her i allerallersidste øjeblik med det forslag, vi nu behandler.

(Kort bemærkning).

Aagaard (KF):

Må jeg sige til hr. Stavad, at når jeg roste regeringen for hurtighed, så er det ikke mindst under hensyn til, som jeg også tror hr. Stavad husker, at vi den sidste uge før juleferien havde finanslovforhandlinger og et meget højt aktivitetsniveau her i Folketinget. Hr. Stavad siger 2 måneder, men det var den 12. december, vi fik aftalen i EF, og vi har 12. januar i dag, det er altså 1 måned efter, at vi står her og behandler det – med næsten 3 ugers juleferie bag os. Det er på den baggrund, jeg føler, at det er hurtigt, at vi får taget fat på et sådant forslag efter den aftale, der blev indgået.

Om det også er regeringens opfattelse, må jeg overlade til ministeren, men jeg kan i hvert fald sige, at efter min opfattelse vil der være plads til en forbrugsudvidelse, når danske butikker får del i en omsætning, der af danskere ellers bliver lagt i tyske butikker.

Når hr. Glistrup spørger mig, om ikke benzinpriserne har afgørende betydning for grænsehandelen, så er jeg ikke uenig, men jeg synes på mange andre områder at vore energifgifter har et fornuftigt sigte. Vi oplever jo også, at der for øjeblikket foregår en væsentlig stigning i benzinpriserne i vort naboland mod syd, senest en stigning på 65 øre. Det vil i hvert fald på det område minimere incitamentet til at tage derned, men det er da klart, at netop benzinpriserne i den nuværende fase har stor betydning.

Men når jeg talte om at neutralisere en grænsehandel, så er det i relation til de varer, som ellers ville have fået en kraftig opblomstring med den afgiftsfrie indførselsudvidelse fra 2.200 kr. til 2.700 kr. i løbet af 1 år. Her ville vi virkelig have oplevet, at en lang række varer ville blive købt i tyske butikker frem for i de danske.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Hr. Aagaard siger, at det er acceptabelt med en forbrugsudvidelse, hvis det er sådan, at man bare flytter en handel fra tyske butikker til danske butikker. Var det det, der var tilfældet, så ville der ikke have været nogen uenighed i opfattelsen mellem det, hr. Aagaard siger, og det, som jeg siger. Men forholdet er jo, at de varer, vi nu lempet afgifterne for, har man simpelt hen

[Stavad]

ikke kunnet bringe over grænsen siden april 1987 med de restriktioner, vi har haft. Derfor er det altså ikke noget provenu at hente ved at flytte en handel, der hidtil er foregået syd for grænsen, nord for grænsen. Hvis det skal give et større provenu på grund af et større salg, så kan det kun ske ved, at man køber noget mere.

Så kan vi selvfølgelig altid filosofere over, om man flytter rundt på sammensætningen, men de undersøgelser, der ligger i forhold til priselasticiteten på de her områder, viser jo altså ikke nogen voldsom elasticitet på i hvert fald en stor del af de varegrupper, vi taler om her. Så spørgsmålet er, om vi har råd til en forbrugsudvidelse. Det tror jeg ikke vi har.

Jens Thoft (SF):

Forslaget er udtryk for, at tingene smuldrer. Det borgerlige og EF-venlige Danmark har fortsat ikke taget sig sammen til at lægge en strategi for, hvordan vi skal beskytte vores velfærdssamfund mod de ulykker, som kommer væltende fra EF i stigende hast.

Hr. Aagaard indrømmede jo, at det her var en afgiftsharmonisering, som var os påtvunget af EF som et led i det indre marked. Hr. Aagaards konservative skatteminister Isi Foighel gjorde den 7. april 1987 klart, at afgiftsnedsettelse dengang på støvsugere, mikrobølgeovne og den slags overhovedet ikke havde noget med EF at gøre, og at det i øvrigt var regeringens opfattelse, at afgiftsharmoniseringer ikke var en følge af det indre marked.

I forrige måned var det busafgiften, der blev nedsat, i denne måned er det radio, video, hvidevarer og sådan noget, der bliver nedsat, og i næste måned er det måske lastbilerne, hvad ved jeg, men vi ved, at det ikke får ende. SF mener, det er afgørende, at vi fastholder 2-døgns-reglen. Vi har gang på gang advaret, når man har slækket.

Vi savner svar fra ministeren på, hvor stort et provenu de nye rejsegodsregler giver, som ministeren har været så venlig at tilsende udvalget. Hvor stort et provenutab giver de, for det kan da ikke bare være de 400 mio. kr., som ligger i dette forslag, der er en følge af de aftaler, man traf?

Skal vi i SF bruge 400 mio. kr., så var der da helt ærligt mere hensigtsmæssige formål at bruge dem til end at billiggøre video, farvefilmmer og mikrobølgeovne. Jeg synes også, at ministe-

ren skylder os svar på, hvor de 400 mio. kr., som det her forslag koster, skal hentes.

Selv om afgifterne nedsættes, så vil det efter min mening kun i ringe udstrækning løse grænsehandelsproblemerne. Jeg mener, hr. Stavad har helt ret, når han gør opmærksom på, at grænsehandelsproblemerne vil accelerere som følge af de ændrede rejsegodsregler. Det her er et plaster på såret, javel, men det løser slet ikke problemerne. Det fremgår også af en henvendelse, vi har fået i Skatte- og Afgiftsudvalget fra Organisationen af Detailkæder, at prisforskellene på fjernsyn, video og sådan noget fortsat vil være et sted mellem 1.500 kr. og 2.000 kr. efter afgiftsnedsettelsen. Dels er der altså den lavere moms i Vesttyskland, men vi skal ikke være blind for, at avancerne er betragtelig lavere i Vesttyskland, og at en stor del af grænsehandelsproblemerne skyldes forskelle i avancerne. Hr. Stavad udtrykker sit lønlige håb om, at fabrikanterne og detailhandelen vil nedsætte avancerne, men jeg er sikker på, at det ikke bliver resultatet. Resultatet vil blive, at de forøger avancerne, når vi nedsætter afgifterne. Sådan går det sædvanligvis.

SF synes, at skatteministeren i denne sag har handlet helt usædvanlig klodset. Nej, det er egentlig ikke rigtigt at sige usædvanlig, men klodset er det i hvert fald. Når jeg siger, at det ikke er usædvanligt, så er det, fordi den konservative skatteordfører, hr. Aagaard, begik samme genistreg i efteråret. Da var det bilbranchen, det gik ud over, da han lovede, at nu ville afgifterne på bilerne blive nedsat. Jeg mener, at ministeren i forhold til branchen begik en genistreg, da han i begyndelsen af december uden at fremsætte forslag sagde, at nu ville afgifterne blive nedsat. Det er ikke underligt, at branchens begejstring kan være på et meget lille sted, for dens handel blev naturligvis sat i stå. Sådan går det jo, når man lover at nedsætte afgifter.

Jeg synes altså, at lovforslaget klart er udtryk for det stadige pres, som Danmark bliver udsat for via EF, og min sidste bemærkning er, hvornår ministeren forventer at det borgerlige Danmark får samlet sig sammen til at lægge en strategi for, hvordan vi imødegår det pres, for det går altså den vej, hønsene skraber, hvis ikke man får lagt en strategi. Det haster efter min opfattelse, det viser forslaget.

Skrumsager Skau (V):

Venstre kan støtte det forslag, som skatteministeren har fremsat. Vi står igen over for, hvad skal vi kalde det, en slags hovsaindgreb for at undgå uønsket grænsehandel imellem Danmark og Vesttyskland. Vi må alle sammen være klar over – og det er også kommet til udtryk i det, det er sagt tidligere i dag – at grænsehandelsproblemet er en selvskabt plage. Jeg må understrege, at det i højeste grad skyldes, at vi ikke siden 1973 har haft styr på indkomstpoltikken, og at vi derfor har brugt afgiftsskruen gang på gang. Det er derfor, vi er i den situation, som vi er i nu.

Vi er i situationen, ikke på grund af EF, men på trods af EF, og vi står over for en bunden opgave. Som det er nævnt, har vi jo tidligere foretaget begrænsninger af indkøbsbeløbene, men som vi alle sammen ved, har det ikke kunnet holde. Vi har også tidligere gennemført vare-mængdebegrænsninger, og vi har reduceret afgifterne på de små fjernsyn, mikrobølgeovne og støvsugere. Som det også tidligere er nævnt, har vi jo så sent som i december 1988 vedtaget at fjerne afgiften på turistbusser.

Danmark har fortsat et stykke tid endnu mulighed for at håndhæve 2-døgns-reglen, men dens tid er begrænset, efterhånden som vi får andre og, må jeg understrege, betydelige fordele ved EF's indre marked, som er alt andet end 2-døgns-regel og afgifter.

Jeg har tidligere her fra Folketingets talerstol slået til lyd for, at regeringen bør udarbejde en langsigtet strategi, som hr. Jens Thoft også har nævnt, for, hvordan Danmark kan sikre det bedst mulige udgangspunkt for EF's indre marked, som vi jo allerede er godt inde i. Jeg synes ikke, den opfordring, som jeg tidligere er kommet med fra Folketingets talerstol, er blevet fulgt op, og derfor står vi nu igen med en hovsaindgreb på en bunden opgave, som hr. Stavvad har fremhævet det, og som altså skal vedtages, for at vi undgår åbenlyse ulemper for os selv. Og derfor må jeg spørge skatteministeren, om regeringen er i gang med sådan en strategi, for vi ved næsten nøjagtigt, hvornår EF-toget kører, og hvornår EF-toget stopper.

Denne afgiftslettelse for forbrugere og dermed også for lønmodtagere er, som det tidligere er sagt, på 400 mio. kr. plus moms, og det burde indgå i de igangværende lønforhandlinger, for forbrugerne får alt andet lige, som hr.

Stavad også har været inde på, flere penge til forbrug, og det offentlige får færre penge at gøre godt med. Og derfor føler jeg, det er meget vigtigt, at dette indgår i de nuværende lønforhandlinger. Det er også noget af det, som statsministeren i sin nytårstale var inde på.

Det burde derfor kunne anvendes som en lille brik til at forbedre vores konkurrenceevne, som vil være med til at øge vores beskæftigelse, som vil være med til at øge vores indtjening. Det vil komme til at spille en afgørende rolle for Danmark, således at vi kan få fuld fordel af EF's indre marked.

Venstre kan støtte det foreliggende forslag, og vi er rede til at diskutere, om der er andre ting, som der skal ses på i denne sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg er enig med hr. Skrumsager Skau i, at vi trænger til et ordentligt udredningsarbejde og et langt bedre beslutningsgrundlag, og jeg håber, at skatteministeren vil svare hr. Skrumsager Skau, at det udvalgsarbejde, som regeringen har sat i gang, også kan levere sådan en vare til Folketinget.

Men det, jeg hørte hr. Skrumsager Skau sige, var, at hr. Skrumsager Skau var parat til total kapitulation i forhold til afgiftssiden. Jeg har i mine diskussioner med skatteministeren glædet mig over, at vi har været enige om, at vores største skattepolitiske problem er, at de personlige indkomstskatter har en højde, som giver en masse problemer. Men de problemer er ikke så umiddelbart synlige, som når vi kan se strømmen af biler køre ned til grænsen og tilbage igen, og derfor kan man bedre dække dem.

Derfor vil jeg da godt spørge hr. Skrumsager Skau, om Venstre med den tale, som hr. Skrumsager Skau holdt her, fuldstændig har opgivet den strategi, der siger, at de ressourcer, vi kan skaffe igennem omlægninger og igennem en større produktion, skal bruges til at få taget overtrykket af de personlige indkomstskatter. For hvis hr. Skrumsager Skau vil bruge alle pengene og flere til på at harmonisere skatter og afgifter, så bliver der jo ikke noget som helst tilbage til at løse det, som vi synes er det største skattepolitiske problem.

(Kort bemærkning).

Skrumsager Skau (V):

Nej, det er ingen kapitulation over for afgiftssiden, men vi er nødt til at løse det problem, som vi har her, og som også Socialdemokratiet erkender.

Men jeg forstår af hr. Stavads tale, at hr. Stavad og dermed også Socialdemokratiet er rede til at se på vores samlede økonomi og på indkomstpoltikken og dermed også på det oplæg, som statsministeren kom med den 1. januar, således at vi gennem skatnedsættelser kan sikre, at vi får fuld gavn af EF's indre marked, at vi sikrer beskæftigelse, at vi sikrer en forbedring af vores konkurrenceevne. Det er vejen til at løse Danmarks sociale problemer.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg beklager, at hr. Skrumsager Skau for at redde sig ud af de ting, han startede med, begynder at drage nogle ting, som jeg overhovedet ikke har været inde på, ind i sine konklusioner. Derfor vil jeg godt svare hr. Skrumsager Skau: Socialdemokratiet er utrolig meget optaget af at få lavet en konkurrenceevnesituation, så vi kan få vores eksport, beskæftigelse og produktion ind i en bedre gænge end den, den er i og har været i i meget lang tid, men vi tror ikke på papirtigre, der ser smukke ud, men ikke kan fungere i det virkelige liv.

Glistrup (FP):

Gennem indlæggene fra de to sidste V-S-talere er det da selvfølgelig meget rart at se, hvordan de som nogle Per Flovmænd efter 18 års forløb omsider forstår det, som vi igennem hele Fremskridtshistorien har påvist konstant og hele tiden som løsningen på Danmarks alvorlige problemer, nemlig hurtige og drastiske nedsættelser af det meget store skattetryk, som vi er ude for.

Havde man forstået det i 1971 eller i 1970'erne eller i hvert fald i begyndelsen af 1980'erne, så havde det unægtelig været væsentlig bedre for Danmark. Man må da selvfølgelig sige: Bedre sent end aldrig, velkommen, men I skulle meget gerne fra både Venstre og Socialdemokratiet komme med konkrete planer, som vi er kommet med konstant og hele tiden, og hvor vi har påvist, hvor dækningen kommer, igennem alle disse 18 år.

Havde verden været, som den var i 1971, så var der ingen tvivl om, at den påkrævede skatnedsættelse – og det er jo ikke nogle småbeløb, vi taler om her, det er noget med at halvere skattetrykket over allerhøjest 5 år med nogenlunde ligelige beløb igennem perioden – som hr. Stavad sagde med et låneudtryk, var »overtrykket, der skal tages af indkomstskatten«. Det gøres nu kun ved totalt at fjerne indkomstskatten.

Men verden er ikke, som vi i og for sig gerne ville have den til at være. Den stigende internationalisering kræver, at vi tilpasser vore afgifter. Det har vi fra Fremskridtspartiets side erkendt for masser af år siden og har fremsat det ene forslag efter det andet om det og er kun blevet hånet for det. Senest i vores finanslovoplæg for 1989 påviste vi, hvordan der skulle bruges 9 mia. kr. bare på afgiftssiden, for at vi kan komme frem til et rimeligt resultat. Vi har foreløbig brugt ca. 40 mio. kr. på turistbusserne og måske noget lignende på dunkepetroleum, så vi har i hvert tilfælde 8,9 mia. kr. tilbage, som vi roligt kan lade afgifterne med. Derfor er der rigelig plads til det forslag, som skatteministeren nu har til behandling her i dag, og vi har ikke nogen vanskeligheder med at skaffe dækning også til denne tredje etape i afgiftsreduktionen. Men vi skulle meget gerne nå de 9 mia. kr.s nedsættelse, inden året 1989 er til ende, for ellers vil vi være for sent på den til næste fase i udviklingen, når vi skal tilpasse os til EF.

Og hvorfor skal vi tilpasse os til EF? Ja, der er nogle, der taler om, at det kræver juridisk enstemmighed i EF, for at vi skal kunne tvinges til harmonisering, men det er jo så inderlig ligegyldigt, som disse eksempler viser. Det er den ydre, faktiske nødvendighed, som vælter ind over Danmark i disse år på de områder, som jeg har nævnt tre eksempler på under den foregående sag om registreringsafgift af motorkøretøjer. Det er nødvendigt, at vi nu opgiver den arrogante holdning, som Isi Foighel havde som skatteminister, og som hr. Jens Thoft har været inde på. Jeg kan citere fra en anden Isi Foighel-udtalelse fra Folketingets forhandlinger 1986-87, 1. samling, sp. 8669, hvor Isi Foighel fastslår:

»Større afgiftslempelser er derfor ikke en mulig løsning på grænsehandelsproblemet. . . . Det er regeringens helt klare opfattelse, at fastlæggelse af skatter og afgifter udelukkende er et dansk nationalt anliggende . . .«

[Glistrup]

Det svarer jo til, at hr. Aagaard nu siger, at han synes, at det var virkelig hurtigt, at Isi Foighels partifæller nu har oplevet, at skatteministeren kommer rendende her allerede i januar måned 1989 og har fået øje på en lille del af grænsehandelsproblemerne. Men jeg må erkende, at det unægtelig er væsentlig klarere og mere markant tale, som den nye skatteministers partifælle og ordfører fører, end det, som den gamle skatteministers partifælle og ordfører fremførte her i dag om, at det er i virkeligheden en skandale og viser udueligheden hos de dominerende partier lige siden 1. januar 1973, at vi nu står med denne hovsabatelløsning, som – bevares – trækker i den rigtige retning og derfor støttes, men som jo hverken løser det ene eller det andet.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg synes, det er forkert at kalde det her lovforslag for en hovsaløsning, for vi har jo vidst lige siden 1973, som det ofte er blevet påpeget, at hvis beløbsgrænserne for de varer, vi må indføre ifølge 2-døgns-reglen, ændres væsentligt, så bliver vi nødt til at ændre nogle afgifter og nogle priser, for ellers kan der blive en voldsom grænsehandel, og danske butikker opretter filialer syd for grænsen.

Man kan kalde det en bunden opgave, men jeg vil gerne sige tak til skatteministeren, fordi han har minimeret den bundne opgave sådan, at han kun har ophævet og nedsat afgiften på de varer, man med et smukt nyt dansk ord kalder grænsehandelsfølsomme. Der findes jo andre afgifter, man kunne nedsætte, hvis man havde lyst til det. Jeg vil gerne sige tak til skatteministeren, fordi han har koncentreret sig om de varer, som i øjeblikket kommer i farezonen, når 2-døgns-reglen lempes.

Vi tvinges jo ikke direkte af EF til at nedsætte vores afgifter. Vi tvinges af den indre nødvendighed. Vi tvinges af vores erhvervsliv, som siger: Hvis ikke vi får afgifterne nedsat, så går vi fallit, eller vi flytter syd for grænsen. Det er ikke noget, vi ønsker. Derfor er det rigtigt, som Socialdemokratiets ordfører, hr. Stavvad, har sagt: Det her er dyrt, men det er uansvarligt at lade være, for konsekvenserne bryder vi os ikke om.

Vi har konflikten mellem ønsket om et lavt forbrug, som vi bl.a. kan medvirke til ved høje afgifter, og ønsket om en lille grænsehandel, som vi kan få, hvis vi har lavere afgifter. Og den

konflikt kan vi så give os til at bearbejde, og jeg synes ikke, der er nogen vej uden om at sige: Vi må nedsætte afgifterne på de varer, som er i farezonen.

Jeg deler ikke hr. Aagaards optimisme med hensyn til, hvor meget af provenutabet der vil komme ind igen gennem øget forbrug herhjemme. Jeg tror, vi skal være glade, hvis noget af det kommer ind. Men der er ingen vej udenom: Vi bliver nødt til at sætte afgifterne ned, ellers tager grænsehandelen et for stort omfang.

Jeg kan ligesom flere andre partier tilsiige en hurtig behandling i udvalget fra Det Radikale Venstres side.

Jette Pors (CD):

Jeg skal holde den korteste tale, jeg sikkert kommer til at holde. Jeg skal tilkendegive for ordføreren for CD i denne sag, at vi kan tilslutte os lovforslaget.

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Som flere ordførere har været inde på, skal dette lovforslag ses i sammenhæng med den forlængelse af 2-døgns-reglen, der blev opnået enighed om på et rådsmøde i EF den 12. december sidste år. I forbindelse med denne forlængelse af 2-døgns-reglen har den danske regering tilkendegivet, at den særlige danske regel, der begrænser danske rejsendes afgiftsfrie indførsler til 275 kr., vil blive ophævet. Det indebærer, at beløbsgrænsen på 2.200 kr. for afgiftsfri indførsel af enkeltvarer nu atter skal anvendes uden begrænsninger. Denne grænse forhøjes den 1. juli 1989 til ca. 2.500 kr. og den 1. januar 1990 til ca. 2.700 kr.

Det siger sig selv, at isoleret set vil en sådan liberalisering af grænsepassagen medføre en stigning i grænsehandelen, hvis vi ikke foretager modgående foranstaltninger. Og det lovforslag, der her er fremsat, er netop udtryk for sådanne modgående foranstaltninger.

Jeg synes egentlig, at hr. Jens Thoft var en anelse dobbelttydig i sine udtalelser. Først lyttede jeg opmærksomt til hr. Jens Thoft og fik det indtryk, at hr. Jens Thoft ikke rigtig syntes om det forbrug, der bestod i køb af videoapparater og farve-tv, som hr. Jens Thoft kaldte farveflimmer. Jeg opfattede det i hvert fald, som om hr. Jens Thoft havde et meget negativt syn på den art forbrug.

[Skatteministeren]

Dernæst ålede hr. Jens Thoft regeringen for, at den ved sin fremgangsmåde efter hr. Jens Thofts opfattelse har dæmpet forbruget af disse varer i en kortere periode. Jeg ved ikke, i hvilket omfang der har været tale om en sådan forbrugsdæmpning, men hvis der har været tale om det, er det meget svært at finde en sammenhæng mellem de to synspunkter, som hr. Jens Thoft fremførte i dag.

Hr. Jens Thoft var også inde på spørgsmålet om danske detailhandlendes avancer på disse varer. Jeg måtte forstå hr. Jens Thoft sådan, at han var af den opfattelse, at den afgiftslempelse – jeg tror, hr. Stavad var inde på det samme – der her foretages, ikke fuldt ud vil slå igennem på markedet, fordi de handlende vil benytte anledningen til at øge deres avancer.

Det er en problemstilling, som også har været antydet i dagspressen. Jeg har lagt mærke til disse antydninger om, at de afgiftsændringer, vi her drøfter, ikke i fuldt omfang vil slå igennem i form af lavere priser for forbrugerne. Så vidt jeg har forstået på aviserne, skulle hårde hvidevare-branchen, sådan som det er antydet, benytte afgiftsændringerne som anledning til at forhøje sine avancer.

Jeg er uforstående over for, hvad der er baggrunden for disse forlydender. De meldinger, Skatteministeriet har fra denne branches organisation, giver ikke anledning til tvivl om, at afgiftsændringerne for denne branche ligesom for tv- og videbranchen vil komme forbrugerne fuldt ud til gode og derfor også vil modvirke den stigning i grænsehandelen, som ville blive resultatet af at ophæve 275 kr.s-reglen, hvis vi ikke foretog en afgiftssænkning.

Hr. Stavad var ikke – i hvert fald ikke i sin indgang til emnet – så positiv, selv om jeg lyttede mig til, at hr. Stavad vel nok ville støtte lovforslaget. Hr. Stavad indledte sit indlæg med at kalde det en dårlig aftale, regeringen havde opnået med EF om forlængelse af 2-døgns-reglen. Hr. Stavad var af den opfattelse, at der ville blive tale om en stigende grænsehandel.

Om der vil blive tale om stigende grænsehandel, er svært at have et konkret bud på, men det, vi i hvert fald kan fastslå, er, at regeringen med dette forslag har taget de varegrupper, der i særlig grad normalt er genstand for grænsehandel, og sagt: Her fjerner vi helt den danske afgift eller reducerer den så væsentligt, at der efter alt det foreliggende ikke af den grund vil

kunne blive tale om grænsehandel med disse varer.

Når regeringen har løst sin del af opgaven, nemlig at fjerne afgifterne eller sænke dem væsentligt, så er det ikke muligt for regeringen at gøre mere for at forhindre grænsehandel. Det resterende er så op til markedet, op til konkurrencen mellem de handlende.

Jeg forstår ikke hr. Stavads udsagn om, at der skulle være tale om en dårlig aftale. Vi må alle sammen huske på, at det, der er det danske grundproblem, er den ganske betydelige forskel i forbrugsafgifter mellem specielt Danmark og Vesttyskland. Det er grundproblemet, at der er så store afgiftsforskel. Hvis vi forestillede os, at der var fuldstændig fri grænsepassage allerede i dag, vil hr. Stavad formentlig give mig ret i, at så vil store afgiftsforskel føre til en omfattende ukontrollerbar grænsehandel. Derfor har Danmark i nødværge kørt med en 2-døgns-regel, som væsentligt begrænser muligheden for afgiftsfri eller afgiftslettet indførsel af varer over grænsen.

Denne 2-døgns-regel har Danmark med mellemrum – den er jo en undtagelse fra de generelle EF-regler – fået forlænget og nu altså igen. Jeg synes faktisk det er en god aftale for Danmark, at vi har fået lov at beholde en regel, som jo er en undtagelse fra de generelle regler i EF. Det synes jeg faktisk er en god aftale.

Det spørgsmål, man egentlig må stille hr. Stavad, er: Hvad vil hr. Stavad? Hvad vil Socialdemokratiet? Er hr. Stavad af den opfattelse, at den 275 kr.s-grænse, som nu ophæves, kunne have været opretholdt? Jeg tror, vi må være enige om, at i hvert fald senest på det tidspunkt, hvor EF's indre marked efter planerne skal realiseres, ville det blive utrolig vanskeligt for Danmark at opretholde 275 kr.s-reglen.

Alle ved også, at der var anlagt sag ved EF-Domstolen imod Danmark på grund af 275 kr.s-reglen, hvori der skulle have været afsagt dom til sommer. Ingen ved, hvordan den dom ville være faldet ud, men jeg tror, de fleste vil give mig ret i, at på et eller andet tidspunkt ville Danmark under alle omstændigheder nok skulle have opgivet denne 275 kr.s-grænse, der jo også blev indført i nødværge for et par år siden.

Det spørgsmål, der står tilbage, hvis man må erkende, at en sådan begrænsning er vanskelig at opretholde i længden, er: Hvad vil hr. Stavad så, hvis han er utilfreds med den aftale, regerin-

[Skatteministeren]

gen har opnået? Er det, hr. Stavad vil, at vi skal løse Danmarks problemer med øget grænsekontrol i en tid, hvor der i EF arbejdes for det stik modsatte, nemlig en mere fri passage også for private personer over grænserne? Det var i hvert fald den tanke, der slog ned i mig, da jeg hørte hr. Stavad.

Jeg kom under hr. Stavads indlæg til at tænke på, at ved sønderjydernes besøg i København i marts 1890 skrev J. Ottosen sin berømte hyldestsang til danskheden i Slesvig: »Det haver så nyligen regnet«, hvor en af stroferne lyder: »De kan spærre med farver og med pæle«. Det indtryk, man godt kunne få af hr. Stavads indlæg, er, at han tror, at problemerne kan løses ved at spærre med farver og med pæle. Udviklingen går imod mere åbne grænser, men hr. Stavad har åbenbart ingen hast. Hr. Stavad tror tilsyneladende på, at vi kan isolere os. Men som Johan Ottosen afsluttede sin sang: »Det har slet ingen hast for dem, som tror.«

Men det tror jeg nu det har, og det er vigtigt at understrege, at når det har hast med at få løst nogle af disse problemer, så er det ikke, fordi Danmark formelt-juridisk tvinges af EF. Men vi har en national egeninteresse i at forhindre, at der skabes store problemer som følge af en omfattende grænsehandel.

Derfor vil jeg godt afvise, at det forslag, regeringen her har fremsat, er en hovsaløsning. Der er tale om et meget velovervejet forslag, der skal ses som led i en bevidst strategi for Danmarks tilpasning til EF's indre marked.

Jeg kan i øvrigt bekræfte over for hr. Stavad, hr. Jens Thoft og hr. Skrumsager Skau, at regeringen er i gang med et analysearbejde, der står umiddelbart foran sin afslutning. Det analysearbejde tager netop sigte på at lægge op til en strategi for Danmarks tilpasning på dette område til EF's indre marked.

Hr. Stavad var inde på, at det er en meget klem situation, Danmark står i på det her felt, og det er jeg fuldstændig enig med hr. Stavad i. Det er ikke så enkelt, at man bare kan sige, at nu skal Danmark gå om bord i EF-Kommissionens forslag til afgiftsharmonisering uden tanke for, hvad der må være en fornuftig dansk skatte- og afgiftspolitik. Vi er nødt til at tage hensyn til, at vi har en særlig dansk skattestruktur, at vi har nogle særlige problemer med et – det tror jeg i øvrigt alle er enige om – overbelastet indkomstskattesystem. Og vi har behov for

i de kommende år at reservere ressourcer til at få løst nogle af problemerne i indkomstskattesystemet.

Hvis vi skal løse alle disse opgaver på et og samme tidspunkt, kan det ikke nytte noget, at vi bare halsløst og hovedkulds kaster os ud i en afgiftsharmonisering uden bevidste prioriteringer af, hvordan opgaverne skal løses. På det punkt er jeg helt enig med hr. Stavad.

På trods af hr. Stavads lidt kritiske indledningsbemærkninger må jeg sige, at det ikke får lov at overskygge min glæde over, at hr. Stavad vistnok tilsluttede sig regeringens forslag.

(Kort bemærkning).

Jens Thoft (SF):

Jeg bliver vist nødt til at forklare mig for skatteministeren, for jeg er da ked af det, hvis han misforstår mig.

Baggrunden for mine kritiske bemærkninger var hr. Aagaards helt ukritiske lobhudning af skatteministeren, fordi han havde handlet hurtigt i denne sag. Det var hurtigt, at vi havde fået fremsat det her lovforslag.

Men ministeren, som altid slår sig for brystet for sin erhvervsvenlighed, har skabt meget store vanskeligheder for el- og radiobranchen på grund af sine uforsigtige udtalelser i begyndelsen af december. Hvis ministeren dengang havde været bare en lille smule hensynsfuld, havde han enten tiet stille eller også ladet sine løfter om afgiftsnedsættelser følge af det forslag, der nu foreligger. I øvrigt kan det ikke have taget lang tid at udarbejde det lovforslag med de bemærkninger, der er dertil.

For min skyld må befolkningen bruge deres penge, som det passer dem, men noget særligt socialt behov for at billiggøre mikrobølgeovne og farveflimmer ser jeg altså ikke.

Til sidst vil jeg tillade mig en kort bemærkning om behovet for afgiftsharmonisering i EF-regi.

I debatten forud for EF-pakkeafstemningen i 1986 blev det anført bl.a. af SF, at det indre marked måtte betyde dramatisk behov for nedsættelse af vore afgifter. Samtlige regeringsmedlemmer stod op og svor ved deres salighed på, at det var der ikke behov for, og at afgifterne var en dansk sag, og at EF-pakken ikke forudsatte harmonisering af afgifterne.

Nu ser vi, at det forholder sig anderledes, og hvis befolkningen har lede ved det politiske sy-

[Jens Thoff]

stem, er den type usandheder og bedrag, som var en forudsætning for EF-pakkeafstemningen, en medvirkende årsag.

Stavad (S):

Skatteministeren brugte megen tid på mine indledende bemærkninger, men jeg er da glad for, at skatteministeren sluttede med at være glad. Det kan vi så være i fællesskab.

Skatteministeren spørger, hvad jeg ville have gjort, og hvorfor jeg er utilfreds med den aftale, man har lavet. Jeg er ked af den aftale, regeringen har lavet, fordi jeg tror, at den selv med det, vi gør her, sandsynligvis vil forstærke grænsehandelsproblemet. Det er meget ubehageligt i forhold til det provenumæssige for de offentlige kasser, men så sandelig også for en meget stor del af de handlende længere oppe i Jylland. Derfor synes jeg egentlig også, at skatteministeren burde være bekymret.

Skatteministeren siger så: Jamen det er jo en undtagelsesbestemmelse, vi har i 2-døgns-reglen. Det er jeg enig i, men det, der er problemet her, er, at man med hensyn til noget, der ikke er en undtagelsesbestemmelse, er gået ind på nogle meget væsentlige ændringer i rejsegodsdirektivet.

Skatteministeren spørger, om jeg havde troet på, at vi kunne opretholde den 275 kr.s-regel, vi lavede. Det kan være, at det er naivt, at jeg har troet på oplysninger, jeg har fået fra regeringen, for vi interesserede os faktisk en hel del for, om vi kunne gennemføre en sådan regel og have fast grund under fødderne. Jeg mener, vi havde både Justitsministeriet og alt muligt andet godtfolk blandet ind i det, og vi fik meget sikre vurderinger fra regeringen om, at den regel var i overensstemmelse med rejsegodsdirektivet. Det havde ikke noget med rejsegodsdirektivet at gøre, at man slæbte et køleskab eller et farvefjernsyn eller noget andet over grænsen. Men jeg har måske været naiv, fordi jeg har troet på de oplysninger, regeringen gav os.

Men det, jeg synes gør oplysningerne yderligere problematiske, er, at man samtidig har accepteret en mere end 20 pct.s forhøjelse af beløbsgrænsen.

Og når skatteministeren i det hele taget mener, at det er noget underligt noget, at Socialdemokraterne ikke uforbeholdt tilslutter sig denne harmonisering, kan jeg da huske den forargelse, der var i regeringspartierne, da Social-

demokratiet indrykkede en annonce i forbindelse med EF-pakkediskussionen, hvori vi sagde, at det kunne risikere at komme til at koste os mange milliarder kroner på afgiftssiden. Man sagde, at det havde intet som helst med den sag at gøre, og statsministeren indkaldte til pressemøde, som jeg husker det, og mente, at det var en fuldstændig urimelig måde, vi argumenterede på.

Men situationen er altså, at vi står med et fait accompli, som vi vil forholde os til. Derfor siger Socialdemokratiet, at vi må medvirke til i hvert fald at formindske grænsehandelsproblemet mest muligt. Og derfor har vi givet tilslutning til en positiv udvalgsbehandling for at sørge for at få det bedst mulige ud af det af hensyn til de handlende, af hensyn til provenuet i den danske statskasse.

Glistrup (FP):

Når de to socialistiske ordførere i de seneste indlæg lader debatten munde ud i, at man har sådan troet på, hvad den borgerlige regering har forsikret om ved EF-pakkeafstemningen om ændring af rejsegodsting og andre forhold, og at det er derfor, dette problem skal ind i et almindeligt tilbageskuende partipolitisk slagsmål, synes jeg nok, der er grund til at understrege noget. Vi har alle sammen, alle 5 millioner danskere, lige fra i hvert fald sommeren 1972 vidst, at vi på dette område med forskellige afgiftssatser i Danmark og Vesttyskland og de andre EF-partnerlande bevægede os på særdeles tynd is, og vi har alle sammen vidst, at på et eller andet tidspunkt ville det bryde.

Nu er det altså sådan, at en del er bristet ved den aftale, økonomiministeren indgik for en måneds tid siden nede i Bruxelles. Vi kan selvfølgelig godt begynde at mundhugges frem og tilbage, om vi tror, at økonomiministeren ved at føre en anden forhandlingsstrategi eller ved at overlade til statsministeren nede på Rhodos at se at nå frem til et resultat kunne have trukket pinen noget mere i langdrag, eller om økonomiministeren opnåede det, der var bedst opnåeligt. Det er en uforpligtende diskussion, som ingen aner hvad resultatet vil blive af.

Det, der er kernen i det, er, at vi hele tiden har vidst, at vi skal have vort afgiftsniveau ganske kraftigt tilnærmet til EF-middel. Disse småting med videomaskiner og mikroovne, og hvad der nu ellers er tale om, er kun nogle alde-

[Glistrup]

les latterlige og ligegyldige krusninger på løsningen af dette meget store problem, som efter alt at dømme ligger i de tocifrede milliarders plan.

Derfor var det nok så vigtigt, at vi hurtigst muligt, som også skatteministeren bebudede det i sit sidste indlæg, får en oversigt over, hvordan vi får klaret afgiftstiltænkningen, når vi begynder at tale de store milliardbeløb. Det kan ikke nytte noget, at vi bare bliver ved med at skubbe det ud ved at sige, at nu fik vi altså løst problemerne vedrørende nogle hvidevarer og nogle brune varer, og så kan vi trække vejret lettet. Vi vil i allerhøjeste grad møde disse problemer for branche efter branche.

Lad os nu få et samlet oplæg til at klare den problemstilling, som skulle have været klaret for 17 år siden!

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Skatte- og Afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 130:

Forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd. (Samarbejde mellem menighedsråd m.v.)

Af kirkeministeren (Torben Rechendorff).
(Fremsat 8/12 88).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Graversen (S):

Vores ordfører på dette område, fru Hanne Andersen, har fået forfald, og derfor skal jeg gøre følgende bemærkninger om dette lovforslag på Socialdemokratiets vegne:

Dette forslag til lov om ændring af lov om menighedsråd handler om frivilligt samarbejde mellem menighedsråd, der gerne vil løse opgaver i fællesskab, fordi de eventuelt vil udvide aktiviteterne eller administrere mere økonomisk. Små menighedsråd får mulighed for at løse opgaver i fællesskab, hvis de ønsker det. De får mulighed for at samarbejde, så de fysiske og økonomiske ressourcer udnyttes bedre. Ideer kan realiseres, nye opgaver kan afprøves og løses i fællesskab. Mulighederne er vigtige. Manglende muligheder er måske det, der forhindrer nye initiativer.

Naturligvis er menighedsråd forskellige. Det kan de fortsat være, selv om de er fælles om en idé eller to eller fælles om administration. Et frivilligt fællesskab ændrer ikke menighedsrådene totalt. Det ligger i frivilligheden. Ingen indgår vel samarbejde, der ændrer det, det enkelte sogn finder afgørende vigtigt. Forslaget er først og fremmest et tilbud til de små menighedsråd, men store menighedsråd får også mulighed for at ændre gældende regler.

Ministeriet bistår med råd og vejledning i forbindelse med aftaler og vedtægter for samarbejdet. Kun hvis aftaler indskrænker beføjelserne, kræves godkendelse, men som hovedregel er et frivilligt samarbejde om opgaver vel ikke indskrænkende.

Vi ser forslaget som muligheder for mere liv, flere aktiviteter, men vi har allerede modtaget bekymrede henvendelser. Vi vil naturligvis under udvalgsarbejdet gerne have de rejste spørgsmål belyst. Vi tror, at bekymringerne er ubegrundede. Socialdemokratiet ser forslaget som et godt tilbud. Ingen tvinges til samarbejde, men muligheden tilbydes.

Altså principiel støtte fra Socialdemokratiets side.

Merete Aarup (KF):

Det Konservative Folkeparti vil værne om den grundlovssikrede trosfrihed, vi har i Danmark. Næsten hele den danske befolkning tilhører den evangelisk-lutherske folkekirke, og derfor har folkekirken en særlig stilling, som det fremgår af grundlovens § 4. Vi lægger vægt på, at de enkelte sogne bevarer deres folkekirke og dermed det kristne grundlag, som er dybt forankret i vor kulturelle arv.

Det er vigtigt, at sognets beboere føler et ansvar for deres kirke, og at det kirkelige liv fun-